

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділя і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукіопси звертає силіше на попередні застереженя. — Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Руска справа в освітленю презеса соймової правди.

(Конєць).

В дальшій виводі гр. Дідушицкий жалкує, що у Відні не перестали ся побоювати галицких москвичів (котрих він усе називає Starorusini), що не перестали в них добачати ворогів держави, хоч сам був свідком обединительної маніфестації Маркова і Глебовіцкого в держ радї, хоч неперечно добре все знає про братаня проводирів москвофільских з московскими делегатами в Празї, у Львові, в Варшаві і Петербурзі, хоч і певно не уйшло вго уваги паломництво руских селян до Почаєва і Києва, потягнених москвофільскими агентами, як Носевич et cons. і робота Віталія, Флоринского et cons., хоч імовірно відомо єму також, в якій цілі основано в Перемишлі часопись «Русская Воля» і агітація православна в східних повітах Галичини.

Для осуду всего того гр. Дідушицкий не найшов ані одного слова, а навіть жаль має до Відня, що там також не думають так про Starorusinów, як він. За те Русинів-народовців, котрих він

все зве Українцями, змалював чорними красками і все, що можна було придумати злого, вписав на їх рахунок. Отже ненависні єму Українці, бо віденьске правительство уживає їх яко противаги Полякам, щоби сі останні не зросли у велику силу (а чиж тої самої методи не держить ся Rada narodowa et cons. висунувши проти народовців тутешних москвичів, котрі сприяють національно-культурний і народогосподарский розвиток руского народу?). Всіх Русинів-народовців обжаловує гр. Дідушицкий о прусофільство, о спілку з соціалістами, а навіть о замордованя намісника бл. п. Потоцкого, хоч сам признає в горі, що суд ще не рішив, чи Січинський був злочинцем, чи божевільним.

Але змалювавши так чорними красками Українців, наворачє гр. Дідушицкий до провкту порозуміння їх з Поляками і знов запевняє, що не всі Русини, (під тими мабуть розуміє москвофілів), не всі Українці однак думають, бо в обидвох таборах є чесні люди, що бажали би для добра народу успокоєня краю і були би готові признати права Поляків (сего мабуть зовсім не потребуть heati possidentes). Одначе знов обжаловує, що ті умірковані Українці o ile nie są starorusinami, усунули ся на бік, і крім єпископів, не

видно їх і не мають досить відваги ставити чоло радикалізмови.

На се замігимо, що ті умірковані Русини-народовці (або як він усе уживає: Українці) усунули ся на бік як раз через те, бо керманічі польської політики, як Тадей Цєньский et cons. почали робити перепони тим уміркованим Русинам-народовцям в осягненю найконечнійших національно-культурних потреб між иншими (на пр. станіславівска Гімназия, о котру в соймі вела ся боротьба 5 дїт) задля того, що они видали ся Полякам najdroższymi posłami і почали проти них висувати москвичів, а тим лише пособляли розвиткови радикалізму, бож гр. Дідушицкий дуже добре розуміє се правило природи, що всякий гнет викликає опір. Отже позаяк москвичів уживано для підорваня впливу Русинів-народовців, причинили ся тим самим лише до розвитку радикалізму. Тимто справедливо сказав оден з уміркованих народовців п. Абрагамовичови перед введєнем виборчої реформи: не хотілисте годити ся з Барвіньскими і Вахнянінами, будете тепер годити ся з Вітиками і Трильовскими. Правда, тоді говорили керманічі польської політики Русинам-народовцям, котрі їм представляли ріжні національні, політичні і економічні потреби: to nas drogo

Польскі конспірації серед руських питомців і духовенства в Галичині в роках 1831—46.

Студія д-ра Кирила Студинського.

(Дальше).

Однак відома річ, що подібно до тепні заборони ведуть за собою впрост противні наслідки. Кондемовані книжки почали, мов би на глум, являти ся в духовній семінарії. Так найшли при вході до церкви семінарії в дірі муру дня 25. марта 1837 р. о год. 9¹/₂ вечером і передали ректоратови два питомці, Йосиф Ганкевич і Андрій Барановский дві нецензуровані книжки¹⁾. Книжками сими були: «Der Schweitzerspiegel von Mundt(?) Radowsky» і «Statistik von Amerika von Dr. Lips» (ein Bruchstück). Знаємо се з письма президії губернії до карного суду у Львові²⁾; в яким вона звертала увагу суду на те, що тепер веде ся слідство против латинських питомців, в яких

найдено революційні книжки, отже можлива річ, що й рускі питомці в ширеню таких книжок були їм помічні. Вносила се президія губернії звідси, що на сих книжках найдено замітки читача, цілком подібні до тих, які найдено на книжках питомців лат. дух. семінарії.

Обі книжки задержала президія губернії у себе враз з рукописию нешкідного змісту, яку рівнож найдено в дух. семінарії¹⁾.

Але чи не найбільшою іронією над зарядженем митрополита було те, що в цвітні 1837 р. найдено в семінарії одну дійсно революційну, пис. в рускій мові, рукопись. Заголовок її був «Листи до приятелів люду». Після урядових реляцій містила вона в собі «in dem bildlichen Style der «paroles d'un croyant» Schilderungen über den Druck des Volkes durch Steuern, Rekrutirung, Monopolen, Roboth und d. g. mit der Aufforderung an die Ruthenen gemeinschaftlich mit der polnischen Brüdern das Joch abzuschütteln»²⁾. Була се «eine auf die Verhältnisse

des ruthenischen Volksstammes berechnete Nachahmung der Worte eines Gläubigen von Lamennais»¹⁾, а цілю її було «Vereinigung zu revolutionären Zwecken zwischen dem polnischen und und ruthenischen Volksstamme zu erwirken, die Liebe und Anhänglichkeit im Volke für den Monarchen, die als bestehend anerkannt wird, zu vernichten, und ihn als den eigentlichen Urheber aller Lasten und Leiden des Volkes, den Adel, die Geistlichkeit, die höheren Offiziere und Beamten aber, als seine bezahlten Helfer darzustellen»²⁾. Нема сумніву, що вийшла вона з польского табору³⁾, а зміст її дуже подібний до сього уривку польської рукописи, яку найдено в р. 1841 в дух. семінарії, а яку ми друкуємо в наших материялах.

¹⁾ Тершаковець: «Укр.-руск. Архив» т. III. ст. 71. Замігимо, що ще дня 4. мая 1837 до несла президія губернії (N. 575 ggg) митрополитови: «quod Alumni Seminarii lectioni seditiosorum librorum nominatim Lamennais et similium incumbant» (Gest-Protokoll z p. 1837. Nr. 58). Lamennais Hugues Félicité, французский пльсьменник родив ся 1782 р. і був зразу великим приклонником папства, однак від липневої революції змінив свої погляди. Найважнійшим його твором, в яким пропагував революцію в імени релігії, були «Paroles d'un croyant», які перекладено на майже всі європейскі мови в поверх 100 виданях.

²⁾ Тамже: op. cit. ст. 64.

³⁾ Про одно з жерел фабрикації таких відозв гляди: Тершаковець, op. cit. ст. 106 і дальші.

¹⁾ Порівнай: Материяли: «Нецензурні книжки в дух. семінарії у Львові в р. 1837. (Nr. 4 і 5). Обоє їх дозволила президія губернії съвятити в р. 1838. (Презид. Архив льв. Намісництва Nr. 2546 ggg 1838, «weil Beide in dieser Beziehung nicht gramirt sind».

²⁾ Презид. Архив львів. Намісництва Nr. 446 ggg 1837 ad 34 II.

¹⁾ Заголовок її був такий: «Johann Eduard Sach: «Rebb Schloime Klappzimbels trauerzige Beschreibung der von der Lemberger Judenschaft abgehalten wordenen letzten Friedensfeyer. Lemberg 1814. Був се опис съята помирєня з р. 1814 в німецко жидівскім жаргої. Акти в сій справі: Презид. Архив львів. Нам. Нр. 225 ggg 1837. Порівнай: Gestions-Protokoll des griech.kat. Metropolitan-Ordinariats z. p. 1837. Nr. 31).

²⁾ Тершаковець, «Укр.-руск. Архив», т. III, ст. 57.

kosztuje (gimnazyum itp.) a wy nie macie siły. Але й тепер гр. Дідушицький, хоч бачить конечність порозуміння з Русинами і признання їм рівноправности, висуває знов теорію, що не можна ніяким договором закінчити національного спору, але можна обговорити справу з людьми, котрі дадуть поруку (яку можуть дати?!), що будуть рішучо поборювати радикалізм і що посідають потрібну силу (як її зважити і удокументувати?!), щоби успішно вести ту боротьбу, а війшовши раз на дорогу спільного порозуміння, будуть також на вні (в держ. раді?) боронити інтересів краю. Таких Русинів доброї волі можуть і повинні Поляки самі покликати, виводить даліше гр. Дідушицький, до спільної праці на різних станах праці в краю, в тім переконанню, що спільна одвічальність зближає людей до себе і приготовляє дорогу до повної і тривкої згоди. На річеві уступки легко можна буде згодити ся, скоро помножить ся число Русинів, які признають ся рішучо до своєї народности, але противні ненависти до Поляків і ворушенню. Як довго радикалізм є одиноким виразом духа народного у Русинів, а ненависть до Ляха одиноким окликом, годі дійти до яких постанов. Богато Поляків, каже гр. Дий, думало спробувати в народної автономії, коли не в цілім шкільництві, то бодай в деяких його областях, але побоюють ся, що задля недостачі уміркованих людей, руска школа стала би розсадником ненависних пристрастей.

До таких виводів дійшов гр. Дідушицький у своїх розумованях про руску справу, а як не розяснив її своїм виборцям в Самборі, так і сею статтею в *Gazet-i Narodow-ii* она не прояснила ся, бо гр. Дідушицький війшов тут в той сам *circulus vitiosus*, в яким находить ся близький ему голова Ради Народової Тадей Цяньський. Соціалізм і радикалізм не є виключною приналежністю і прикметою руского народу, навпаки у Руси-

вгадану руску брошуру найшов префект духовної семінарії о. Ільницький в пит. Николи Прокурницького в музею в хвилі, коли він забирав ся її читати. Переведені ректором доходження виказали, що сю рукопись дістав питомець семінарії, Іван Охримович від студента хірургії, Юліяна Монцібовича. Охримович приніс її до семінарії та сховав у пульті, де її найшов пит. Михайло Котович. Охримович, Котович та їх товариші: Кастан Станкевич і Ізидор Винницький переписали сю рукопись, почім Охримович звернув оригінал Монцібовичови. Від Котовича дістав її до рук пит. Прокурницький¹⁾.

Про вислід доходжень повідомив митрополит президію губернії²⁾, яка відповіла дня 24. цвітня (Nr. 541/ggg) 1837 р., що справу віддано судови, а питомців поручено увязнити³⁾. Раньше ще увязнено, з иншого приводу Монцібовича. Кождого з них уміщено окремо в будинку дирекції поліції, з виїмкою Станкевича, якого замкнено в „штокгаві“.

(Дальше буде).

¹⁾ Тамже ст. 65 і 73.

²⁾ Gestions-Protokoll з р. 1837. Nr. 49.

³⁾ Тамже з р. 1837. Nr. 53.

нів менше сих прояв, як у инших народів. Мають своїх соціалістів і радикалів також і Поляки. Отже ставити справу порозуміння з Русинами так, що з тими лише можливі переговори, котрі дали би поруку, що будуть рішучо поборювати радикалізм і мають силу до того, значить ставити справу коміть головою. Треба, як висловив маршалок у своїй вступній промові, кождому (отже і Русинам) уможливити плекань своєї народности і змагань до єї розвитку, щоби правда, справедливність і етика були провідними понуками всякого діланя властей, органів автономічних і правительственных, щоби безсторонність і справедливість, котрі новий намісник поставив своєю девізою, були переведені на ділі, тоді витворять ся підвалини конечні до порозуміння між обидвома народами, тоді підготовить ся підстава і фундамент, на яких межинародне порозуміння стане в нашім краю можливим, тоді радикалізм і соціалізм не тільки не буде грізним, але стратить всяку основу.

А на закінченє наших заміток ще кілька слів на адресу „Діла“, котре обговорюючи виводить гр. Дідушицького не втерпіло, щоби не повторити звичайних і оклепаних своїх баламутств про „політичну карієру фірми Барвіньський-Мандичевський“. Передовсім пригадати тут годить ся, що о. Мандичевський далеко перед тим, нім ще в. Барвіньський виступив на парламентарну ниву, був послем і в соймі і в держ. раді, де звичайно ішов сам своїми дорогами, отже хто троха має знання нашої політики і нашого народного розвитку, не буде тут вязав тих імен, яко якусь однородну цілість, котра має якийсь одноцілий напрям і ціху.

Щож тикає ся ідеї політики проголошеної 25. листопада 1890 р. в соймі, то доси оповіщено доволі материялу а крім того і події останнього десятиліття виявили наглядно, що ідея ся була би справді довела до „нової ери“ (як се назвав редактор „Діла“ п. Белей) в розвитку руского народу в Австрії, наскільки суспільність зрозуміла була свою задачу і взяла ся до органічної і організаційної роботи, а не обмежувала ся до надсилання адрес довіря. Всеж таки, як небудь руска суспільність занедбала сеї роботи і смодівала ся, що за неї все зроблять послі, і що *wir brauchen nichts zu tun, die Regierung wird schon selbst für uns sorgen* — то діяльність тогочасних послів, а головно заходи п. Барвіньського принесли для руского народа такі придбання, на основі котрих він став національно і культурно розвивати ся.

Тоді положено підвалини до засновин і розвитку Наук. Тов-а ім. Шевченка, до засновин двох руских катедр на університеті (катедри історії і другої катедри руск. літератури), до помноження руских гімназій, засновин руских шкіл вправ, управильнення рускої мови в школах, урядах (Дневник законів державних), в кр. виділі, до засновин товариства „Дністер“ ітд. ітд.

Отсе все, чим і до нині дихають націонал-демократи і радикали, засівши на готовім, бо самі здобули ся лише на

слабу копію „нової ери“ та по великих заходах на вступну концесию на гіпотечний банк.

А вжеж зовсім безосновно підсовує „Діло“ п. Барвіньському змагань до якої небудь карієри. На се вже є докази несхитні і загально відмі, що п. Барвіньський відказував ся становити таких, котрі наш загал уважає карієрою, а ті придбання, які осягнено головно єго виходами і єго товаришів політичних, мають значінє і вартість підвалин до широкого національно-культурного розвитку руского народу. Такі політики радикальні, недосвідні та нервоні, як теперішні редактори „Діла“ і „Свободи“ спняли лише осягненє більших успіхів, консолідацією з москвофілами покирили руску справу і розвиток руского народу, а дай Боже, щоби так само і тепер не ударемнили змагань і роботи рознажних і досвідних політичних керманичів руского клубу сьймового і парламентарного, котрим утрудняють роботу своєю загорілою і загожистим заслїленєм.

Листво з Америкахьскої Руси.

(Як почитують Владик инні народи, а як се дїє ся у нас).

(Дальше).

Я поясню собі се дїше тим способом, що довголітня неволя заглушила у нас благородні почуваня, заглушила в нашім народі сьвідомість, яку ціну має людська душа відкуплена кровю Христа, яке достоїнство і значінє має Епископ яко представник Божої власти на землі. Такий брак релігійної і народної самосьвідомости як у нас, можна ще хіба найти десь між якими некультурними народами.

І коли я приглядаю ся одушевленю польської печати з нагоди висьвячення їх Епископа, то пригадую собі як нині ось таку хвилю: Хайретонія Преосьв. Сотера відбула ся була 12. мая 1908 р., а 17. мая в п'ятницю виїхали Преосьв. відвідати Св. Отця, гр.-кат. Епископів на Угорщині і правительственні сфери. Моїм обов'язком яко секретара було звістити редакції наших часописий про виїзд Архієрея і довшу єго неприсутність.

Будучи в редакції найбільшого українського дневника, я звернув увагу на редактора, як ми повинні бути раді з нагоди висьвячення нашого Епископа і просив єго, щоби супроти тих негідних дописий, які появились були в американській українській печаті і нашій ренегатській та польській, помістив допись одного добродія, що мала бути відповідю на сі глуші статі. На се сказав мені пан редактор так: „Дуже радо, та лише щоб ся статя не була написана в клерикальнім дусі!“ — оттаке сказав мені п. редактор, що війшов з сьвященничої родини, і дав доказ цілковитого браку розуміння слова „клер“ — клерикальний, — а при сїм пізнав я, що в нашій суспільности взяв перевагу дух масонства — дух — що хоче з корінєм знищити в сьвітї мораль Христа, а замінити сьвіт в печеру розпусти і сваволі. Бо коли відкинемо клерикальний Христовий сьвітгляд, то тоді усе вільно, тоді усі злочини, якими нас знасилують вороги, є дозволені, бо они мають на цілі через знищенє нас обезпечити своє єствованє.

Як ми стоїмо низько, як глубоко ми упали, коли сини і доньки сих, що голосять науку Христа, голосять науку ціл-

ком противну Христови? — Справді ганьба нам!

В ч. 178. „Dziennik-a Chicagosko-go“ незвичайно гарно описані торжества хайретонії, відвідане нововисвяченим Епископом польських костелів з гостини. Всі часописи Чикага так англійські, польські і інші помістили прегарні статі з нагоди сих св'ячень і подали прегарні фотографічні знімки нового Епископа і торжеств з нагоди Єго св'ячень.

І знов пригадує ся мені, як то польська печать віднесла ся була холодно до св'ячень Пр. Сотера, але навіть накинута була на особу Преосв. Сотера. Се не буде і дивно, бо коли у нас було чути голоси проти Преосв'ящен., то чогож би мали Поляки бути іншими? У нас прецінь зрадою величають ся, в нас прецінь є інституції, котрі мають на цілі винародовити наш нарід, змосковщити, — і відвести від Христа, а привести до стіп «б і л о г о ц а р я». У нас дійшло до того, що зрадники Церкви і народа не лише дістають заповоги від російського правительства, котрому служать, але і від сего правительства, на котрого знищенє і загладу чекають «як каня на дощ».

Але прецінь має бути десь якась славянська взаємність, в імени котрої був сьогорічний конгрес в Празі, є прецінь «Кирило-Методіївська ідея», що має на цілі двигнєне славянського обряду на рівні з латинським! Та ся взаємність славянська, се бідне дитя, котре лише тоді прибирають гарно і виводять в гості, коли треба пострашити «Ш в а б а» та «Англійця». Впрочім бідна славянська взаємність є нещасним попихачем серед могучих славянських братів, і мусить стояти в куті тихонько, аж доки знова «Братям Славянам» не прийде на думку виставити єї світові на показ.

А гарна «Кирило-Методіївська ідея» все ще молисть ся на гробах славянських Апостолів і в своїх мольбах і благаннях запитує Г. Бога, коли єї братя Славяни перестануть нищити свій власний рідний славянський обряд, в заміну за „jedynuprawdzıw u Jaciński obrządek?“ А Господь Бог на сі благання дав відповідь в історії Церкви, і каже: Терпіть, як терпіли давні мученики, любіть своє, любіть Христа, якого Я, Бог, вам послав і будьте Єму вірні, а тоді буде над Славянами мє-

благословенє. Ах як до того єще далеко!

А вже хочби поминути і славянську взаємність і Кирило-Методіївську ідею, тож могла польська і московська печать з огляду на поганьську людяність, віднести ся троха чемнійше і сердечнійше до першого Епископа славянського обряду в Америці.

Ся печать, яка накинута була на Преосв. Сотера, часто хвалить ся католицизмом, тож з огляду на інтереси католицької Церкви треба було радо повитати нового Владика. Та видно, що католицизм сеї печати, то лише гарна одежа, що окриває гниючого, розкладаючого ся трупа.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Соз. М.; римо-кат.: Евстахія. — В понеділок: руско-кат.: Рожд. Пр. Богор.; римо-кат.: Матей ап. — Ві второк: руско-кат.: Йоахима і Анни; римо-кат.: Маврикія. — В середу: руско-кат.: Микодора, Мит.; римо-кат.: Теклі д.

— Св'ято уродин цісаря Франц Йосифа I. в Курітибі. В останнім числі курітибської „Зорі“ з дня 20. серпня с. р. читаємо опис св'яточного обходу цісарских уродин і ювілею отсьими словами:

Дня 18. серпня Русини замешкали в Курітибі і околиці обходили торжественно уродини нашого старенького Монарха, цісаря Франца Йосифа I. О годині 9. відправив о. Титла ЧСВВ. торжественну службу Божу в нашій церкві. Народу було багато. Коли заспівали „многая літа“ і гимн австрійський, декотрим слєзю в очах станули. Потім о. Титла кажучи «нехай Русин іде до Русина», запросив всіх присутних до тов-а „Тараса Шевченка“ на малу перекуску. Зійшло ся багато Русинів і Русинок; також був репрезентант наної газети п. Квасінський. По прекрасній промові о. Титли, де підніс, що Русини яко Тирольці сходу борють ся, ішли і дальше ідуть, що все за свого цісаря і австрійську Монархію стояли і кров проливали, заспівали всі наше руске „многая літа“ нашому Монарє. Були єще інші мови. Настрій був сердечний, бо Русин, хотій з Русиною посварити, то в загальній справі разом піде. Редакція „Зорі“ постановила видати слїдуючу газету, яко нумер ювілейний в честь нашого

Монарха, цісаря Франца Йосифа I., з портретом і описом Єго панованя. Хто би хотів туя газету дістати на краснім папері, нехай дасть нам знати, що кошти заплатити. — Русини вислали до Цісаря слїдуючу телеграму: „Єго Величество і Маєстат Цісар Франц Йосиф I., Відень. Австрійські Русини пересилають Вашому Величеству вірно піддані желаня з нагоди уродин і ювілею. В тім дни відбуло ся також прийняте в австрійськїм консуляті, де Русини не явили ся, бо їх консуль-шляхтич не завідомив і не запросив а що більше і нашого св'ященника зігнував.

— В справі приватних руских саредних шкіл. В Коломиї заложило Руске Тов-о педаг. приватну руску семінарію учительську і просить о жертви на єї удержанє, а також накликує до впису в ній учеників і учениць. Жертви належить висилати на руки п. Осипа Чайковського, проф. гімна. в Коломиї, ул. Українська 20. — Міська рада в Яворові ухвалила заложити в тім місті прив. гімназію польську і субвенціонувати єї річною квотою 8.000 К. Але до тої гімназії вписало ся лише 13 учеників, бо яворівські Русини єї збойкотували і заложили приватний руский курс гімназійний, на який вписало ся 40 учеників. З того видно, що в Яворові було місце для рускої гімназії, але члени міської ради Русини в числі 18, се є половина цілої ради, не подбали гаразд о інтереси свого народу. Тепер так справа стоїть, що польська прив. гімназія має гроші а не має учеників, а руска має учеників а не має грошей.

— Війскові справи 1909. Міністерство кравової оборони оголосило такі нові постанови що до вправ вояків кравової оборони в 1909 р. Обов'язаних до вправ в 11. і 12. році служби не має ся вже покликувати, о скілько вони не мають доповнити вправ з попередних літ служби. З обов'язаних до вправ в 1909 році має ся покликувати в двох речинях: від половини червця до половини липця (перший період) і від половини серпня до половини вересня (другий період). Кождий обов'язаний до вправ може вибрати собі період, в яким хоче вправи відбути, котрий з огляду на єго материяльні відносини був би єму найдогіднійший. Зголошеня тих періодів треба вносити до громадського уряду постійного місця побуту, найпізнійше до кінця грудня 1908 р. Зголошеня мусять дотичні команди безусловно уявляти і лише тоді, як би в часі вправ не осягнено означеного мінімального числа вояків, можна покликати вояків також з иншого періоду вправ. Підчас жнив, в часі від половини липця до половини серпня не має ся зовсім покликувати вояків до вправ. Увіль-

Матеріали до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 145.

Лист Григорія Воробнєвича до Осипа Барвіньського.

Львів 16. Аугуста 1869.

(Дальше).

Кунцевіч помагав співати(,) Квічнській і танцював козака. Та сцена грає на польськїм ляцкїм дворі, а козаки придвірні слуги-наймити! Красна будучина для Русинів, — слугити Ляхам і танцювати передь ними. Протєсть старої партії війшовєт по руски вь бесіді «Слова», а протєсть Українофілів вь німецької мові. Оть що кажуть і друкують Поляки:

Поневажь одинь протєсть німецькій, а другій московській — то тільки Німці і Москалі протєстують, а ні Русини. Вогори з нимь, коли вінь Ляхь!

Вашь

Гр. Д.

Ч. 146.

Лист Олекс. Барвіньського до Ізидора Воробнєвича.

Бережани, 12. л. Вересня 1869.

Друже мій єдиний!

Попроцав ся я з моїми Родичами і братами, покинув рідну семью і оселю, де тихо й невгомно працював над рідною словесностю, щоб і собі докинути якийсь каміньчик до будівлі народнєго дому словесного. Покинув сільський затішок и проміняв на міську туркотню и неустанный гомін, и згадую тільки про мою сільську оселю Горацовими словами: beatus ille, qui procul negotiis agit paterna rura, чи як там, бо вже й призабув трохи сі рєчі. Скажеш певно: от добрий товарищ, от приятель, що через вакації и листу до мене не написав? Справді не годилось би так, як би я дармуючи через вакації й листу до тебе не написав. Щом не дармував, можеш догадувати ся з листу, що Осип до Тебе в часі вакацій писав и Тебе в моім имени про деякі праці для альманаху мого просив. Спасибі тобі, щоеь обіцяв, дещо написати, та прикро миці, що Ти не хочеш вірити, щоб той альманах побачив світ. Не люблю й не хочу я величати ся, але запевняю Тебе, що я як що розпічну, то вже й до кінця довести хочу. Хоч би й трошки воно протягнуло ся, а все таки бути мусить. Най-

в тобі скріпнєть надію мое перше діло, що я й до кінця довів т. є. Руська Читанка.

З кінцем мая розпочав я над нею працювати, а з кінцем Серпня відослав до Ради Шкільної, отже за три місяці спорудив я Читанку, котра обіймає над 400 писаних аркушів. Правда, що посвятив я на те мої вакації, та се для добра нашої матери-України. Правда й се, що знайшли ся добрі люде, котрі багацько мици помогли в тім тяжкїм ділі. В той спосіб думаю я й з альманахом собі поступити и коли люде добрі, до котрих й Тебе числю, не відкажуть своєї щирої помоци, певно побачить божий світ.

Найтрудніша справа була бь — наклад. Однакож сей добродій, що у мене гостював в часі вакацій, дасть наклад, щоб ино спорудити книжку.

За повісті Квіччані, щось мици був лєскавий випожичити для моєї читанки, велике Тобі спасибі! Брати мої відошлють іх Тобі, а я ще у себе задержав на короткїй час драматичні твори Квіччині.

На Осипа не гнівай ся, що він за горячо с тобою обійшов ся. Прости єму, він молодий та ще трохи за горячий чоловік.

(Дальше буде).

нення від вправ будуть углядювані лише в дуже важних випадках. Активна служба рекрутів і воєнків запасової резерви має розпочинати ся з початком жовтня або в половині марця. Про ті реченці рішає корпусова команда. Покликані на весну 1909 року до активної служби воєнки запасової резерви мають рівночасно відбутися перші виправи разом з їх першим військовим вишколом, яко єго продовжене.

— **Холера.** В Петербурзі занедужало в останній добі 305 осіб на холеру. Загалом було доси в Петербурзі 1669 випадків холери, з чого померло 488 осіб, а 1061 остає в лічню. Міські школи замкнені. В Одесі було доси кільканадцять випадків холери. — Магістрат м. Львова з огляду на занесене холери до Львова оповістив ухвалені перед двома літами розпорядки що до чистого удержування реальностей.

— **До бразилійської Парани** — як доносить „Зоря“ — приїдуть дуже багато Русинів-емігрантів з Галичини. Дня 17. серпня прибуло там знова 150 руских переселенців. „Зоря“ зазначає проте, що при таких зрості Русинів в Парані, Русини, як лише зорганізують ся і не будуть сварити ся, можуть взяти верх в Парані. — Наші брати в Парані беруть ся вже до торгівлі і промислу. Між иншими Евстах Проккопак в Люцені заложив велику гарбарню. Микита Булик в Дорізоні має великий склад товарів блаватних, зелізнях і галвантерійних, Андрій Огебовский в Прудентополіс торгує блаватними материями, Максим Жолондек в Дорізоні поручає свій склеп кольоніальних товарів і т. д. Словом, Русини в Парані беруть ся до торгівлі, бо не мають Жидів, які б їх виручили.

— **Сумний кінець машини до літаня.** Інж. Врайт в Вашингтоні, винахідник машини до літаня, випробовував свою машину майже що дня і з кожним днем продовжав свій побут у воздухах. Найдовше тривала та подорож 70 минут, в яких Врайт зробив 58 кілометрів дороги. Третого дня потім вніс ся Врайт на машині в товаристві поручника Сельфріда з сівалового корпусу союзної армії. Поки машина летіла із звичайною швидкістю, поти було все добре. Колиж Врайт прискорив лет, зломало ся ліве крило машини. Поче крило крутило ся далше, але машина стратила рівновагу і перевернула ся. Оба воздухоплавці вилетіли долі коміть головою, при чім Врайт поломав собі кости на раменах і на бедрі, а мабуть також дізнав внутрішних поранень, а Сельфрід розбив собі голову. Машина розторціла ся на прах. Обох ранених відставлено до шпиталю.

— **Розправа проти ватаги опришків,** що мorduвали Жидів в околицях Городка, покінчила ся вчора засудом Теодора Тишика і Петра Чабака на кару смерті через повішене. Стефан Галушка дістав 6 літ тяжкої в'язниці, Марія Чабакова 5 літ, а Катерина Тишикова і Варвара Чабакова зістали увільнені. Прокуратор виїс відклик що до низької кари для Галушки і 3 жєнщин, а оборонці зголосили зажалєне неважності.

— **В рускій Гімназії в Перемишлі** вписало ся сего року 794 учєнників, а се до класи: I—126, II—133, III—112, IV—92, V—98, VI—81, VII—65, а VIII—77 уч. Перша і друга класа будуть поділені на 3, а решта клас на два відділи.

— **Арештоване академиків.** З Дрогобиччини доносять, що там арештовано акад. Винницького, Угриня і Конрада за ширєне між селянами брошури Бакуніна „Револуційний катехизм“. Самбірський суд окружний переводить тепер в тій справі ревізії між селянами в Стебнику, Млинках і Губичах та по вишних селах Дрогобиччини.

— **Дрібні вїсти.** Вночі з дня 8. на 9. вересня вибух із стїжка Маєра Цімера в Струсові огонь, від котрого займили ся і згоріли будинки і запаси збіжа шістьох господарів. Загальна шкода виносить 8.800 К і обезпечена по части в Двістрі*. Огонь був імовірно підложений, але виновника доси не викрито. —

В Денїєві, ставиславського повіта, згоріло оноді кільканадцять господарств. — У Львові арештовано лихваря Саломон Блюма. — На угорській стороні під Чорвогорою упав оноді сніг. — Дня 17. с. м. було у Львові 303 хорих на шкарлатину. Міські лікарі будуть що другий день звиджувати всі народні школи у Львові і провірювати стан здоровля дїтвори.

Оповідки.

— **Репертуар львівського руского театру в Городенці.**

В неділю 20. с. м. „Не ходи Грицю на вечерниці“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

В понеділок 21. с. м. „Серед бурі“ історичні картини зі співами в 5 діях Б. Грінченка.

Ві второк дня 22. с. м. останне представлене „Жидівка“ опера в 5 діях Галєв'яго.

— **Репертуар міського театру у Львові.** Нині (субота): попол.: „Весіле“ Виспанського, вечером „Галєка“ Монюшка; в неділю: попол.: „Нітуш“ оперет. Гервіого, веч. „Нервозні“ ком. Сарду.

— **Львівський руский народний театр переїздить до Коломиї,** де в салі Каси щадничої виставить в четвер 24. вересня „Мари“ драму в 4 діях Генриха Ібсена, а в суботу дня 26. вересня „Жидівку“ оперу в 5 діях, Галєв'яго. Гостинний виступ знаного співака оперового п. М. Шляфенберга. Початок точно 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“.

— **„Тов-о руских жінок“ в Станиславові** уряджує дня 1. жовтня в салі „Гвізди“ вечерниці з танцями на дехід дївочої бурси. Стрій для пань візитовий, для мужчин балевий. Вступ по 2 К, для академиків по 1 К.

— **В Тисьмениці** відбуде ся заходом Читальні „Просвіти“ в Підпечарах дня 20. с. м. (в неділю) в салі „Руского Народного Дому“ аматорске представлене драми „Верховинці“. Початок о 7. год. вечером.

— **З львівського університету.** Вписи на зимовий піврік на львівськїм університеті розпочнуть ся дня 23. вересня і будуть тривати до 8. жовтня. Поза тим речинцем, в часі від 9. до 15. жовтня можна буде вписувати ся за дозволом деканату, а від 16. жовтня до 1. грудня за дозволом академічного сенату. Вклади розпочнуть ся в другій половині жовтня.

— **В школі музичній Олєни Прокешівної** відбувають ся вписи щоденно від год. 4—6. по полудни при ул. Кляйновській ч. 4. (бічна Сякстускої).

— **З залїзниць.** Сім подає ся до відомости, що речинець вношеня оферт на уряджене заведеня для витворюваня ропаду в Дрогобичи продовжено до 30. жовтня с. р. до 12. години в полудне. Отворєня оферт відбуде ся о 1. годині пополудни дня 31. жовтня с. р.

В другій половині с. м. вістане отворєне бюро міске в Белзі в управненєм до продажі білетів залїзничих в обмеженім руху льокальнім а іменно з Белза до стаций шляхів Ярослав-Сокаль і Львів-Белзєць, а крім сего до стаций: Перемишль, Ряшів, Дембиця, Тарнів, Краків, Львів, Хпрів, Самбір, Дрогобич і Стрий.

Телеграми

в дня 18. вересня.

Веспрім. По скінченю маневрів мав цісар промову до комендантів і подякував архікн. Францови Фердинандови за знаменитий провід маневрів і вручив єму відручне письмо.

Суха. Помер ту Антін Павлюшкевич, посол до держ. ради і бурмїстр міста, в 45. р. житя. Посольський мандат припадає єго заступникови п. Круці, купцеви.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і калярня — ріг ул. Сякстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 18. с. м.: Вячеслав Янів, Гніла; о. Орест Мартинович, Судова Вишня; Порфирій Яримович, Підгайці; Николай Сидорак, Жилібори; о. Яоів Сінгалєвич, Романів; Маврикий Нусбавм, Тернопіль; др. Витовд Левицький, Седліска; о. Володимир Скоробогачий, Москалівка; Евстахій Чернявський, Охримівці; Юстин Дзерович, Сянтин; Іван Дубик, Сьвітельники; Маріян Вележинський, Дрогобич; Антін Ляндав, Прага; о. Модест Горницький, Улично; Яків Завідовський, Бенківці; Льонгин Цегельський, Терєбовля.

Вийшла нова книжка Мойсея Гала: Сьвятий Стефан

перший малярський король, з многими образками. Ціна 80 с. Можна дістати в книгарні Ставропигійського Інститута а також в Угнові у І. Білика, ц. к. професора гімназійного.

Гр. к. уряд парохіяльний в Сокалі

потребує зараз осьвідомленого дяка, котрий би був заразом здібним дїрїгентом і учителем місцевого хору. Відписи сьвідощв відбутих наук і услия вносити листовно до уряду парохіяльного в Сокалі. 251 (1—1).

Агенти корабельчі

дїстануть платний заробок побічний. „Окрент“ (корабель), бюро дневників Бухштаба, Львів. (6—10).

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-рускої фабрики Евгєна Біліньського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклик: Свій до свого!

Лікар внутрішних недуг

Др. Мирон Вахняник

мешкає тепер при ул. Зїморовича ч. 5. у Львові.

Розклад залїзничих поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

